

725.095.13

Hamarosan eltűnik a Valéria

"1960"

Nevet kér az új — Barakkból komfortba — Tízezer család otthona — Régiék

és most költözők

Helyszín:

Két éve állt meg az első teherautó, lapátokat, csákányokat hozott, s talicskákat raktak a nyártól barnán búcsúzó fűbe a munkások, az útépítők. Ki álmélkodva, ki meg éppen hitetlenül nézte őket, ám a drótozott ajtajú, kátránypapír-tetejű konyhók lakóinak többsége bizakodó reménységgel szemlélte az első jövevényeket, akiknek keze nyomán csakhamar félkörbe kanyargott a telepen egy út. Dömperek adultak az útra, majd valóságos, nem deszkából összetákoltházak nőttek a pusztán, fölibe magasodva a barakkrengetegnek, ahol még a háború után is tizenhatezer ember élt.

Szines házak

S szünet nélkül illesztették egymáshoz, egymás fölé az előregyártott blokkokat a kitért szárnyú daruk; s az építők cseppet sem látványos szorgalma ezideig 420 családnak teremtett új otthont: 1200-nál is többen laknak már a nyolc-, a négy- és a háromemeletes, rózsaszínű, citrom- és narancssárga, szürke és kék házakban. Tövéükben, mint csapzott veréb, hét barakk, hét „bérlemény” árválkodik még vagy egy hónapig; oldalukat már kikezdte az csákány: szétszakadt kátránypapír, kormos kéménymaradványok hevernek a gazban, odébb lapossá gyúrta a terepet valami gépóriás hernyótalpa. Néhány hét, s végleg eltűnt a Valéria.

Valéria?

— Uj nevet kéne már adni ennek a városrésznek — mondja nem kis büszkeséggel Rumi Józsefné, aki, bár szintén régi lakója a telepnek, négy hónapja egy másfélszobás új otthonba költözött a barakkból.

Valéria?

Valamely család után érdeklődöm egy fiacskájával sétálgató asszonytól, aki, miután eligazít, hozzát teszi: — De nem cserélnék ám!...

— ???

— Ja, maga nem lakást akar cserélni? Mert sokan jönnek mostanában mindenfelől: ők a Valérián szeretnének lakni.

— Már háromszobásat is felajánlottak ezért a másfélszobásért — mondja.

Aki itt nevelkedett

Nézzük hát meg ezt a semmi pénzért sem elcserélhető kincset. Egy kisebb és egy nagyobb szoba, nem túl tágas, ám a célnak jól megfelelő konyha, aztán fürdőszoba, s minden, ami kell. Műanyagpadló, cserépkályha, gáztűzhely.

S a berendezés!

— Most vették ezeket a bútorokat?

— Ó, nem; a barakkból is megvoltak már, csak az ágyat adtam el, s rekamiét vásároltam helyette. A rádió? Az is tizezeres...

Rumi József, akinek szülei 1935-ben jöttek a nyomornegyedbe, üveges. Megkeresi a 3000 forintot is. A fiú Vácott jár gimnáziumba, ott is lakik, kollégista. A kislány nyolcadikos, a Vendel utcai általánosban tanul.

Várják az üzletház nyitását

Ám az új lakások tulajdonosai többnyire más kerületekből jöttek, s bizony, némi félelemmel is: hogyan, együtt lakjunk a „valériásokkal”?

Csöppnyi idegenkedés még most is mutatkozik, ám az előítéletek úgy lesznek a múlté, ahogy megismerik egymást újonnan jöttek és törzslakók.

Göthér Károlyné például csaknem az utóbbiakhoz tartozik már: múlt év júniusában érkezett, az első beköltözőkkel. A bútor itt is: fényes, dióbarna. Aztán: festmények, szőnyegek, függönyök.

Nincs hát baj semmi? Túl az egyéni gondokon, mindenki várja már az üzletsor meg-

nyitását. Addig ugyanis át kell baktatni az Üllői úti lakótelepre, ahol sok már a tülekedés, a sorbaállás — túlszűfoltak a boltok. S négykor csak a zöld-séges, holott akkor érkeznek a munkába járó asszonyok; s a nagy KÖZÉRT zárva — renoválják.

— De még ebben az évben megnyílnak az új üzletek, a cukrászda, az étterem, a fodrászat, a háztartási bolt, s az orvosi rendelő is, nem kell az Üllői út másik felén bevásárolni.

Gajzágó Béla mondja ezt, a 44-es Építőipari Vállalat építészvezetője, aki a munka megindulásától van itt, s előre láthatóan még öt-hat évig marad a Valérián: akkorra fejeződik be — szaknyelven szólva — az utolsó ütem. A szemközti telepet is beleszámítva, tízezer lakást adnak át addig.

Az óvodát és a bölcsődét — zöld fal, sárga és zöld oszlopok — október közepén foglalhatják el a legifjabbak, most a kerítést festik; s a jövő tanévre elkészül a 16 tantermes iskola, nem kell a Gyáli útba járni.

Érkezik az új lakó

Az egyik házmesternő említette: hetven 15 éven aluli gyerek van az épületben. Délután ellepik az „utcákat” — ilyen neveik vannak: 903., 904. utca —, s mint mindenütt a világon, fogócskáznak, játszadoznak, de a parkok, a virágos terek, a magasba röpitő hinták még csak a tervrajzokon vannak még, míg elkészülnek, sok homok csúszik a gyermekcipőbe.

Mint ahogy Virág György is nagy óvatosan emelgeti szandálját, amikor a „FÖSPED” feliratú teherautótól, vállán kosárral igyekszik második emeleti, most kiutalt lakásába.

Erzsébetről költözik a csepeli motorkerékpárgyár munkása, nedves és hideg otthonból, s még mielőtt megrendelte volna a bútorszállító kocsit, többször járt itt, építőkkal beszélgetni, leendő szomszédokkal barátkozni, környezetet tanulmányozni; jól tudja hát, mikor nyílik az üzletsor, s hogy mikorra tűnik el a most bokát is befedő homok, s foglalja el helyét szép sima aszfalt.

— Nagyok már a gyerekek, ketten, az asszonnyal, bőven megférünk ebben a másfélszobás lakásban — mondja, s végigsimítja tekintetével a 42-es ház rózsaszínét.

Keresztényi Nándor

Szerző: Keresztényi Nándor

Cím:

Esti Hírlap,
1960. szept. 25.